

Människa och kristen. En bok om Irenaeus. Av Gustaf Wingren. Här i recension av Emmy Lindgren. Inlämning: 2020.05.22.

Boken *Människa och kristen. En bok om Irenaeus*, är en levande bok, trots att den gavs ut för snart 40 år sedan. Gustaf Wingren redogör inte bara för Irenaeus och hans situation utan också för hur de irenaeuska tankarna spelar mot vår tid. Dock verkar det hänt mycket på dessa 37 år som gått sedan boken först gavs ut och det märks inte minst på synen på församling och kyrkan (Svenska Kyrkan). Flera gånger genom min läsning av boken så undrade jag över mitt eget kyrkliga arv, vad har format mig? Kanske har inte alla stift i Svenska Kyrkan gjort samma resa som vi, här i Karlstads stift?

Wingren skriver att vi (på 1900-talet) inte, rent homiletiskt, kan predika om en Jesus med sin dubbla natur. Att det är problematiskt för oss i Sverige att hålla med om tvånatursläran, sann Gud och sann människa, men jag håller inte med. Kanske beror det på att det endera har förändrats på dessa 37 år, eller så är det för att detta inte sker i Karlstad stift. Utan att vara för hemmablind, vill jag nog ändå påstå att detta finns i hela Svenska Kyrkan, inte bara Karlstad. Wingren menar att detta påverkar vår predikan under 1900-talet och urholkar den till att bli ett liturgiskt skådespel där Jesus endera är gudomlig *eller* mänsklig. Detta tycker jag mig inte se eller ha sett de senaste 10 åren i alla fall.

Detta är en bok som jag skulle rekommendera alla att någon gång läsa. Det är inte bara en bok för kristna utan en bok för oss människor, hur mogna eller omogna vi än må vara. För att helt förstå det, behöver du läsa boken. Jag menar att boken öppnar upp för en bredare förståelse, inte bara av Gud, utan också av livet som människa. Det är nämligen den första insikt, av många, som denna bok ger mig. Att mänsklig och människa inte är fullt synonymt. Människor är vi, men mänskliga kan vi inte bli förrän möjligen då vi går in i evigheten. Jesus mäsklighet har alltid fascinerat mig. Tidigare, innan jag läst denna bok betydde det att Jesus har känt allt det jag känt och upplevt allt det jag upplevt. Att han *vet* hur det är att leva. Att min Gud delar upplevelsen av livet med mig. Den förståelsen finns kvar, men jag har börjat reflektera över vad det egentligen menas med mäsklighet. Förr fanns ingen skillnad i att vara människa och vara mäsklig, för mig, men nu handlar det om två helt olika resor. Människa är något vi föds till och mäskliga blir vi kanske aldrig fullt ut. Vi förblir människor, likt Adam, ständigt greppande efter den där frestelsen. Som frälst i Jesus Kristus är det inte ett "kyrkligt" liv vi lever skriver Wingren, istället är det det mäskliga.

Boken har också gett mig ett nytt perspektiv på något som jag tänkt tidigare. I kyrkan predikar vi ofta en "andra chans" och räcker inte det, så finns både en "tredje", "fjärde" och säkert en "femte chans" också. Detta har jag förlitat mig på med stöd från förlåtelsen och bibelställen som, Matt 5:39 eller Luk 6:29 om att om någon slår din ena kind, vänd också din andra. Eller när Jesus i instifandet av nattvarden säger att hans blod är förbundsblodet utgjutet till syndernas förlåtelse. (Matt 26:28) Men här i boken så kompletteras även bilden av en andra chans av att förstå att livet, mäsklighetsblivandet som vi som människor gör, är att ständigt vara i en föränderlig process. Precis som Gud. Gud är process, presens. Så kan vi läsa i Bibelns andra vers (1 Mos 1:2): *Jorden var öde och tom, djupet täcktes av mörker och en gudsvind svepte fram över vattnet*. Rörelse. Och som det blir tydligt är vi skapade till Guds avbild, eller snarare i likhet med Gud, men att det som är att vara människa är att vi

ständigt försöker att bli Gud. Ett fenomen vi kan se på flera ställen i vårt samhälle idag. Det är inte enbart vi och Gud som är i rörelse, också menar Wingren, är kyrkans livsform rörelse, resande förflyttning. Det är avgörande för kyrkans överlevnad.

Wingren har, eller kanske är det i grunden Irenaeus som har, ett mycket vackert språk där många bilder förekommer. Detta är en bok som också nämner ett av, enligt mig, vår tids största problem. Den teologiska språkdeprivationen. Flera gånger återkommer Wingren om vikten av att kunna formulera teologi, men hur gör vi det till ett samhälle som inte längre har ett språk för religiositet? Eller en lyssnare som tror sig kunna radera allt vad gudomligt heter ur ekvationen som kallas livet, trots att denne är skapad till likhet med Gud. Som den språkintresserade människa jag är, arbetandes med döva, kan jag inte låta bli att lyfta det Wingren skriver om att mötet mellan frälsning och människor ska klädas i människans modersmål. Som del i en Luthersk kyrka är detta avgörande för min förståelse av missionsbefallning och min Guds- och människobild. Precis som vi som förkunnare alltid ska sträva efter att överföra jesushändelserna från evangeliets tid till vår, ska vi också försöka göra det så att alla kan ta del av det. Till alla folk ska evangeliet, och så även denna bok.

Slutligen, detta är en bok du ska läsa med "pennan i hand", språket är otroligt rikt och ibland kräver det att du läser om meningen flera gånger. Många tankar dyker upp i huvudet och leder vidare till spännande frågeställningar, spara dem. Anteckna dem i marginalen. Stryk under formuleringar du gillar eller ställen du inte förstår. Detta är en bok som utmanar och får dig att växa, ge den det utrymme och tid den behöver.

Läsare: Emmy Lindgren

Betyg: 4 av 5 böcker.